

virkeligjort, uden at ty til Frivilligheden, maa man jo imidlertid finde Midler dertil andetsteds fra. Jeg har den Tro, at de Midler, der allerede ved Loven af 8de Marts 1856 ere henlagte til de Fattiges Kasse, og de Midler, hvortil det foreliggende Lovforslag yderligere henviser, samt maaske enkelte andre lignende her kunde anvendes, men de ville ikke forslaa, og de ville ikke engang kunne udgjøre Hovedparten af de Midler, som ere nødvendige. Det vilde heller ikke forslaa, om vi kom til en Foranstaltning som den, den ærede foregaaende Taler hentydede til med Hensyn til Brændevinsafgiften; Hovedparten af disse Midler vil alligevel være at tilveiebringe igennem almindelig kommunal Bestatning, altsaa at afgive af Kommuneskatsens Midler. Selvfølgelig maatte denne Art af Understøttelse have sin egen Bestyrelse, sine egne Bestemmelser for, hvorledes Bestyrelsen blev valgt, og Bestemmelser om dens Virkeaaede, Regnskabsaflæggelse osv., thi det er en Selvfølge, at den, naar den virker med offentlige Midler ogsaa maa aflægge offentligt Regnskab. Dette skal jeg selvfølgelig ikke ved denne første Behandling komme nærmere ind paa, men jeg skal hævde, at jeg formener, at et saadant understøttende Fattigvæsen har to overordentlig helbige Egenstaber ved sig, idet det nemlig paa den ene Side er overordentlig humant imod de vedkommende Personer, og paa den anden Side er en god kommunal Økonomi. Man behøver ikke at sige mange Ord om, hvilken Indflydelse det har paa det enkelte Individ, naar man gjør det Skridt fra at være selvstændig at gaa over til det offentlige Fattigvæsen. Før han gjør dette Skridt, kan han ernære sig halvt eller tilbø, men efter at have gjort dette skjæbnsvangre Skridt kan han næsten Intet gjøre for sit Underhold; det er Noget, hvorom man ikke behøver at tale meget. Hvis man derimod paa en tilstrækkelig Maade imødekommer hans Trang, før han gjør dette Skridt, vil hans Selvtillid blive bevaret; hans Mod vil blive opretholdt, hans Virkelyst vil vedblive, og han vil fremdeles gjøre Alt, hvad der staar i hans Magt, for at redde sig selv. Deraf følger ligefrem, at det bliver en god kommunal Økonomi at understøtte en saadan Mand rundeligere paa et tidligere Trin, end at lade ham synke helt ned til det kommunale Fattigvæsen og ganske lade ham forværge derved. Enhver, der har haft om ogsaa kun meget lidt med det kommunale Fattigvæsen at gjøre, vil have gjort Erfaringer, der bekræfter disse mine Udtalelser; men jeg er ikke Sangvinker nok til at tro, at der, selv om jeg gik ud fra, at vi havde et saadant understøttende Fattigvæsen, som virkede med fuld Kraft, deraf vilde følge, at Alle, som burde være Gjenstand for en human Behandling, ogsaa vilde blive understøttet gennem dette Apparat. Jeg tror, at Mange, som havde al Krav paa en human Behandling, lige fuldt vilde komme ind under det offentlige Fattigvæsen, og jeg kan derfor ikke med den tidligere nævnte Fat-

tigkommission mene, at man derefter kunde lade det offentlige Fattigvæsen være tilstrækkelig strengt, da man ikke behøvede at frygte for, at værdige Trængende vilde komme ind derunder. Jeg tror, at humane Hensyn maa gjøres gjældende ogsaa i selve det offentlige Fattigvæsen. I dette møder der strax to, man kan sige modsatte Hovedtanter, mellem hvilke det er vanskeligt at træffe den rette Middelvei, nemlig den kommunale Økonomi og det humane Hensyn til de Fattige. Senere hen skal jeg maaske komme nærmere ind paa Et og Andet Økonomien vedkommende; men her skal jeg nærmest tale om nogle af de Spørgsmaal i selve Fattigloven, som jeg tror have Krav paa at omtales fra det humane Synspunkt. Jeg har ikke sjældent hørt udtale, at man ikke bør gjøre den offentlige Fattigforsørgelse saa mild, at den frister Individerne til at betragte den som en venlig Nødhaan, hvorhen de kunne ty, naar Livets Kamp bliver for haard. Jeg negter ikke, at der ved det offentlige Fattigvæsen, som det hidtil har været ordnet, kan være fremkommet nogen Demoralisation i den nævnte Retning; jeg negter ikke, at der kan være fremfat mangfoldige uberettigede Krav, og at de ofte have maattet ske Tyldest under den hidtilværende Ordning af Fattigvæsenet; men jeg tror, at man vilde begaa en meget stor Feil, dersom man, ved at gjøre Fattigforsørgelsen mindre human, vilde søge at modvirke dette. Jeg tror, at den Tanke, som tidligere i det andet Thing er bleven udtalt af den høitærede nuværende Konseilspræsident, er overordentlig uheldig. Jeg skal med den ærede Formands Tilladelse tillade mig at oplæse blot et Par Ord af Landssthingsstibenden for 1872—73. Den nuværende Konseilspræsident udtalte da: „Ærede Medlemmer ville have set, at, skjøndt jeg vel veed, at jeg paa andre Steder — i alt Fald et andet Sted — ikke vil møde Paaskjønnelse eller Anerkjendelse derfor, har jeg dog ladet det være mig magtpaaliggende ikke at udslette nogen af de Følger, som det nu har at hengive sig under det offentlige Fattigvæsen; men jeg har tværtimod saa yderligt, som det overhovedet kan ske, sluttet mig til Kommissionens Tanke, at det ikke skal gjøres for let, ubetænksomt at henvende sig til den offentlige Fattigforsørgelse, og at det ikke skal være noget Behageligt at lade sig forsørge af det Offentlige.“ Jeg er fuldstændig uenig i denne Udtalelse. Jeg tror, at det vilde være en overordentlig stor Uretfærdighed imod de Fattige at gjøre Fattigvæsenet mindre human, for at forhindre det, man her vil forhindre. Hvad er dette nemlig? Man vil forhindre, at Folk, der kunne, men ikke ville ernære sig, tiltrygle sig offentlig Forsørgelse, og det er berettiget, at man forhindrer dette. Det bør og skal forhindres; men det Middel dertil at gjøre Fattigvæsenet inhumant er uheldigt, thi det rammer ikke blot disse Menneker, men ogsaa alle dem, der komme under Fattigvæsenet, og deriblandt er Mange, som man paa ingen Maade burde